



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri  
Viginti**

**Della Porta, Giambattista**

**Frankfurt, 1607**

Quomodo mundi longitudo magnetis ope possit vestigari. Cap. XXXVIII.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

tis, ad excidendas ab imo arcēs, rupes, & moenla ingeniosissimè vtūtur: iter ostendente pyxide. Tandem dirigendis bellici tormēti ictibus, noctū, diuq; strenuam præstat opem, & alia quæ longum esset recensere.

*Quomodo mundi longitudo magnetis ope possit vestigari.*

C A P. XXXVIII.

**N**ON tamen omittemus inter præcipuos magnetis vsus, posse mundi longitudinem eius ope peruestigari, quod insigne facinus multorum, & præstantissimorum virorum ingenia diuexauit. Animaduersum iam diu à nostris est, ferream cuspidem magneti adfrictam, non semper super meridianam lineam conquiescere, sed Orientem versus nouem gradibus ab ea linea declinare, nec vbiq; locorum eundem situm seruare, sed varijs diuersisq; in locis varias ostendere declinationes. Sed is error huic ordinem sequi videtur, quod quanto propinquior Orienti fuerit, tanto magis versus Orientem ab ipsa meridianam lineam deuiabit, & quanto Occidentem versus porrexeris, eò ad Occidentem ferrea cuspis verget. Nam meridianam lineam inueniendo: vt Ptolemæus & alij Geometræ docent, & in eà cuspidem erigēdo, vt super vmbilicum ferreus obelus libere versetur, in Italia à linea meridianam per nouem gradus Orientem versus declinat, ex ijs, quibus quarta circuli nonaginta cōstat, vt in sciotericis horologijs, quæ ex Germania deferuntur, iam adnotatum, & descriptum est. Traditur præterea à viris peregrinationibus insignibus, in Fortunatis insulis vnam esse, quæ Assoras dicitur, in qua ferrum pyxidi impositum, verè super meridianam lineam quiescit. Obseruarunt etiam nauigantes versus occidentales Indias cuspidem in pyxide versus Occidentem nutare. His igitur pro veris constitutis, facillè possumus mundi longitudinem cognoscere: nam si pyxidem inusitatae magnitudinis faciemus, circiter decem pedum diametri, & gradus, & minuta in subtiliores partes subdiuideremus, & sub æquatore nauigando præcipuos motus obeli obseruabimus, & declinationes, & ad itinerum proportionem accommodabi-

mus, facile longitudinem Mundi à Fortunatis in sulis incipientem cognoscemus, vade illico & latitudo, & longitudo. & nocte intempesta, & maximis cœli tempestatibus facile nobis innotescunt. Fallum est igitur, quod à Cardano traditur, ferrum in pyxide à meridiana linea declinare; quia ad stellam polarem inclinat à cauda vrsæ, quum inclinatio ferri nouem gradibus declinet, nec polaris inclinatio tanta est.

*Nauigatoria pyxide manente, & lapide se mouente, aut contra in contrarias partes se moueri.*

## CAP. XXXIX.

**S**I magnes super tabulam steterit, ac borealem ferri partem nauigatorie pyxidis admoueris australi lapidis parti, idq; ad dextram mouedo circumdabis, ferreus obelus ad sinistram trahetur: at mouendo pyxidem ad sinistram retrocedet ferrum ad dextram, & tandem elonga ur, vsque donec medium situm nanciscatur inter opposita illa duo puncta. Idem eueniet vmbra cili horologio: si eo manente, ac magnete circumducto, nam si ad dextram declinabis, ferrum eandem sequetur partem, si ad sinistram itidem. Hinc patet ferrum pyxidis à septentrionali polo trahi: nam Orientem versus iter facientes, ad Orientem vertitur, sic contra ad Occidentem, ad idem cœli punctum nutabit: & si magnes circumuoluatur, & ferrum circumuoluetur, vsq; citius circa suum centrum.

*Magnetem contrariam vim sue faciei ferro tribuere.*

## CAP. XL.

**N**UNC de ferro à magnete contacto sermonem habebimus, & de miris eius operationibus. Quisum prima hæc, quod vbi ferro à Septentrionali magnetis parte contactum fuerit, & in æquilibrio positum, si eandem admoueris partem, quæ ei vires conciliauit, horret, expellit, & deturbat eam, contrariamque & oppositam partem ad se trahit, videlicet austrinam; cuius rationem iam supra diximus. Idem eueniet si ferrum ex austrina parte tetigeris magnetis: nam si eam  
iplam